

XCII	De malaciis	ibidem
XCIII	De cartilagineis	ibidem
XCIII	De cetaceis	30
XCV	De uini uiribus	ibidem
XCVI	De melle & mulla	ibidem
XCVII	De somno	ibidem
XCVIII	De uigilia	31
XCIX	De sopore	ibidem
C	Dioclis epistola ad ualetudinem tueudam conscripta	ibidem

ANNOTATIONES IN LIB. II.

Folio 33. b linea 10

M Orbis iam consistantur.) loquitio Celsus frequens,
ut libro secundo capite sexto: Hi uel capitis dolori
bus consistantur, uel terram edunt.

linea. 26

Vna uice.) Græce est $\alpha\ \tau\eta\sigma\ \omega\varsigma$, quod uniuersim significat &
semel, non pluribus uicibus. Celsus uidetur hoc uerbi ex-
pressisse libro quarto capite duodecimo, quum ait: Ne quis
aut cibus aut humor uniuersos detur, sed paulatim. Ergo
per interualla temporis sat est cyathos binos ternosue sum-
mere, & cibum pro portione. Hic uniuersim sumere nimitz
pro $\alpha\ \tau\eta\sigma\ \omega\varsigma$ ponitur.

linea. 31

Siquidem capitis.) Hæc dictio siquidem, ex superiore ora-
tione pendet, puta quale morbi principium dicamus. Nam
Paulus rationem reddens. cur non quodlibet superueniens
homini morbi, principium sit, inquit: Siquidem capitis &c.

Folio. 34. a linea 10

Vigilia præcesserit.) Græcis est $\sigma\upsilon\mu\beta\iota\beta\eta\mu\alpha\ \tau\omega\varsigma$, quasi dicas.
quæ simul contigerint, una inuaserint. Verum ex Celso, qui
hæc ad uerbum transtulit e Græcis, sumpsimus: quæ ita in-
tamur, ut a fide non recedamus.

linea. 16

Pituïta crassior.) Celsus ita uertit ex Hippocrate. Græca
dictio est $\lambda\eta\ \mu\alpha\iota$, quam Plinius etiam usurpat, libro uige-
simotertio, capite primo: Vel, inquiens, si lemæ in ocu-
lis erunt.

ANNOTATIONES

Linea. 20

In ueste floccos legere.) Græce est *κροκωδι* & eius quod uotet proprie fimbrias diducere, ut Celsus exponit: floccos autem legere huic finitimum est, eoque addidimus ex Celfo. Sequitur *κροκωδι* eius, hoc est, festucas & minima quædam carperè, quod incuria impressorum omisso est, tu ad dii cito.

Linea. 27

Sudore digeratur. Tali dicendi formula Celsus utitur, quum quasi defectum animi ex sudore innuit, libro tertio capite decimonono: Quod stomacho languente immodico sudore digeritur.

Linea. 33

Cibi appetentia.) Græce est, *ὡς ἐχειν πρὸς τὸ πρὸς ἀφορὰ* quod Celsus eleganter libro secundo capite secundo, ubi de bonis in ægrotantibus signis agit, cupiditatem cibi uentit, alias appetentiam. Barbari ad uerbum exponunt, bene se habere ad oblata.

b. Linea 10

Quarto die crisis experitur.) Crisis Græca dictio est, medicis admodum usitata, eoque reliquimus: interim tamen iudicium, & iudicationem interpretati. Celsus dies crisis circumlocutione exponit, tertio libro de febribus: Dies, in quiens, in quibus de ægris iudicaretur, *κρίσι μὲν* nominabant.

Linea. 13

Intra quartumdecimū diem soluetur.) Hoc est iudicabitur, ut rudiores intelligant.

Folio. 36. a. linea. 15

Qui rigore uehementer febricitant.) Quia medicis alioqui doctis hæc dictio in usu est, non dubitavi ipsam ponere, pro ea quæ Græcis *μῆλας* dicitur, quanquam hanc Latine algorem cum tremore possis interpretari, uel totius corporis concussionem. Rigores autem inflexibiles nervorum musculorumque duritias recte dixeris, ut Plinius & Celsus authores sunt. Non tamen ignoro in frigore aliquando rigorem dici. Verum id ex consequenti eius euentu dicitur.

Folio. 37. a. linea 3

Constrictus sit.) *Δυσφορίας δὲ Γενόμενῆς* Græce est, quod superius exposui excruciat. Celsus alibi in simili re con-

ANNOTATIONES

fiſtatur, uſurpat. ſi æger inquietus, conſtitatur.

Linea. 28

Elevatione.) Cæſus eleganter διαſτῆλαιν & αυτεῖλαιν, libro primo exponit: Quare inquietus uenæ noſtræ modo ſubmittunt ſe, modo attollunt: dixi autem uenas pro arteriis. Veteres enim uenas pro arteriis ponebant.

b. Linea. 7

his quæ per brachiale excurrunt omiſſis.) Brachiale iungitur uocō qua manus cum brachio iungitur. In qua parte, arteriæ omnium maxime apparent, ut ſit ſenſus: Vbi eas quæ brachiale perreptant arterias prætergreſſus fueris, nullas in toto corpore tactu commodiores illis reperias quaſi dicas: In brachiali, arteriæ ad tactum ſunt accommodatiſſimæ.

Linea. 20

Tria ſortitur interualla.) Barbari διαſταſεις uertunt diſſiſiones. Cæſus libro tertio de febribus capite ſexto: Si uenæ non æquis interuallis mouentur

Linea. 25

Diſtantiā.) Hoc pro interuallo poſitum eſt. ex uocabuli græci ſignificatu.

Folio. 38. a. linea 34

Interualla cum ipſo.) Interualla hic uocō ηρεμίας, hoc eſt quietem quæ percufſibus arteriarum interuenit. Galenus etiam διαſημα hoc eſt interuallum uocauit, ſed tēporis quo arteriæ mouentur.

b. Linea. 25

Peculiaris quidem puerili.) Poſt uidetur omiſſum: id quod Galenus addit, & παιδιον τῆς πνευſτῆρας σφύτμος. Διαβολῆς, πειραῖς & ρυθμῶς καλεῖται, hoc eſt, ſi puer propinquæ ætatis pulſum acceperit, pararythmus uocatur.

Folio. 43. b. linea 28

Alius optima.) Pro deiectione hic ponitur alius. Cæſus libro ſecundo capite quinto. Alius quoque uaria peſtiferus eſt. Item quæ liquida, eademque uel nigra uel pallida uel pinguis eſt. Idem pro parte accipit qua excrementa conſiſtunt.

Linea. 30

In ruſum elanguēſcit.) Pliniana locutio, pro leuiter ruſa eſt.

h iii

ANNOTATIONES.

Folio.44.a linea.5

Particularum tabem.) Græce est *αὐτῆς*, quæ uox significat colliquationem consumptionemq; quæ particulis quotidie aliquid abscedit, nec alimentum recipiunt. Nos tabem interpretati sumus. quod hæc dictio apud Latinos latius patet, quam Græcorum *φθίσις*. Plinius uoce syntexi utitur tãquam latina, libro uicesimo secundo capite uicesimoquingentesimo. Tali sorbitionis genere emendantur syntexes. hinc syntexici eodem authore dicuntur.

linea.29

Speciem uini tenuis & albi.) Græci codices habebant *ἰκκῶς* & *ἰκκῶς* τῆς λεπτῆς καὶ λευκῆς; hoc est, satis propinqua tenui & albæ, uerum legendum censleo, *ἰκκῶς* οὐ τῆς &c. quem admodum Galenus & Oribasius, onde ad uerbum transcripsit.

linea.33

A diluta.) Hoc est aquosa ut Celsus sæpius utitur.

b.linea.18

Subsidentia alba.) Græci uocant hypostaseis, Celsus residentia, aut subsidentia, aut quod subsidet.

Folio.46.b linea.14

Consistit.) Pro in summo statu est, in summo incremento est. Celsus libro tertio capite quinto: Quum uero febris incipit, incipiat, augeatur consistat, decedat. & paulopost. Satis est consistente iam incremento febris, aliquid offerre. Item libro quarto, capite septimo: Vbi in incremento constitit.

linea.16

Nihiloque magis pectus quam extrema calent.) Hoc deesse uidebatur, ex Galeno instauratum.

linea.34

Quod ad inferiora uergit.) Apertius ex Galeno & fusius expressus. Sic etiam Oribasius habet.

Folio.47.a linea.11

Circumcidendum est.) Celsiana loquutio, ut libro quarto capite uigesimo. Circumcidendum uinum est in totum a numerum.

linea.18

Ordine conuerso otiosis.) Addidimus ad sententiam superiorem exprimendam, non incommode, ut speramus.

ANNOTATIONES

Folio. 49. b. linea. 23

Sustinere eos qui. Hoc est, nutrire. Græcum est *διαιτασι* in Celsus loquitur.

Folio. 50. a. linea. 15

Humorem refrigerantis. Hanc sententiam ita potius leges Refrigerans aliquid, humore eius expresso, pilæ cum portulaca iniicimus, deinde contusum exprimimus, cum usus exigit, modico polentæ mixto, totum in aquam frigidam merlum refrigeramus.

b. linea. 8

Lemæ ipsi inhærescentes. Plinius usurpat hoc uocabulum pro latino ut superius dictum est. Celsus crassiores pituitas interpretatur.

linea. 20

Quum uero periclitatur. Græce, *ἐκ κινδύων ἦναι*, ad periculum uenit, pro eo quod latini dicunt, Metus est. periculum est. Celsus uerbo utitur, libro primo capite tertio sic scribens Nam siue plus est quam quod cōcoqui possit, periclitari ne corrumpatur, non oportet.

Folio. 51. b. linea. 5

Nimis laboriosa uitæ ratio. Græce est *ταλαιπωρία*, quam dicas miseræ. Idem ualeat æruniosa uitæ ratio, quæ plena & laboribus & miseriis existat.

linea. 33

Pyræ incendio. Græca dictio est pyræ, latinis tamen usurpata. Proprie est lignorum strues.

Folio. 52. a. linea. 32

Venter syntexin patitur. Quid sit syntexis superius explicatum est. Sententia est: Venter tabida, & quæ ex ipsius corporis substantia decesserunt, humore undiquaque in ipsum confluyente, mittit, partim uomitu, partim inferius. Ad uerbum Græce est: Venter syntexes emittit, alias sursum, alias infra. Cur autem sic reddiderim, Oribasius fuit in causa, qui apertius & fusius eandem tractat sententiam.

Folio. 56. b. linea. 29

Fenestris patentibus. Hoc quidem in Græco non est, sed ex Celsoidem fere scribente huc transtuli, quod aer frigidior hinc peti soleat. Verba Celsi sunt libro. 3. cap. 19. quo minus corpus insudet, leui ueste debet esse contactus, loco non

h iiii

ANNOTATIONES.

calido fenestris, patentibus, sic, ut perflatus quoque aliquis accedat.

Folio. 57. a linea 26

Hypoglottita uocant. Scribonius Largus globulum uocat, qui sub lingua teneatur.

b. Linea. 9

Herbæ pituitariæ. Pituitaria herba est quæ dicitur etiã peculiaris, Græce Itaphisagria.

Folio. 58. b. linea 10

In id uehementer efficax est. Celso peculiaris est hic sermo, ut libro tertio capite decimo octauo: Mouere sternutamenta in id efficacibus. Eodem sensu usurpat, ad id efficax, ut lib. 4. c. 8. potionesq; ad id efficaces.

Linea. 14

Quum minus quam par est. Talis genus est, quæ Græcis dicitur. Plinius exponit, quum cibum corpus non sentit. Celsus eodem fere modo interpretatur, libro tertio capite uigesimo secundo, sic scribens: Tabis plures species sunt: vna est, qua corpus non alitur, & naturaliter semper aliquibus decedentibus, nullis uero in eorum locum lubentibus, summa macies oritur, & nisi occurrat, tollit.

hanc Græci uocant. Ea duabus fere de causis incidere consuevit: Aut enim nimio timore aliquis minus aut auiditate nimia plusquam debet, assumit, ita uel quod deest, infirmata uel quod superat, corrumpitur. Hactenus Celsus.

Linea. 18

Acrimonia sane febrium. Græce est *ὄφυστος*, quod significat acumen. Latine possis dicere, *leuitia* febris lenita, aut *acrimonia*, aut uehementia remissa siue præterita, ut ad uerbum interpreter.

Folio. 59. a Linea. 25

Vniuersim superaccommodatus. Sonat Græce *μετάκρητος*. hoc est, cum strepitu, torrentis modo, ampliter in casput de turbatus ex oleo fatus.

Folio. 60. b Linea 32.

Pollen polentæ. Apud Græcos est *παιπάλυα λφίτη*. Plinius tamen aliiq; antiquiores scriptores, eas uoces ex Græcis uertentes nihil aliud quam polentam dixerunt, quum tamen *παιπάλυα* propriam habeat significationem, quæ in dicit, q; in farina tenuissimum est.

ANNOTATIONES.

Folio. 61. a Linea. 6

Ex calidis spissamentis.) Aromata tusa, oleoq; admista ut te-
nuitatem eius spissent, coactumq; confusa ipsarum farina
incrassent, spissamenta Latinis dicuntur, Græcis stymmata.
Plinius libro decimotertio capite primo: Ratio facienda dicitur
plex, succus & corpus: ille olei generibus fere constat hoc
odor; hæc stymmata uocant, illa hedysmata.

Folio. 62. a linea. 3

Aeris perspiratu.) Græce est, ἀέρος ἀπὸ τοῦ ἀέρος, quod est,
ad uentum conuertens. Celsus autem superiore loquutione
utitur in re simili. Qui enim uento exponitur, aeris perspi-
raturum sentit.

Linea. 13

Qui subito animam perdunt.) Idem est quod animo deficiunt.
Cæterum Celsus anima frequentius usurpat, q̄ animo
alii uero indifferenter.

Linea. 16

Contra hanc pugnandum est.) Celsus hunc in modum
loquitur.

Linea. 17

Symptomatis.) Hoc Celsus aliiq; cædidi Latinæ linguæ scri-
ptores exponunt, per ea quæ superueniunt.

ARGUMENTVM LIBRI SECVNDI.

Hoc secundo totius operis libro, de febribus tractatur. Primum
de iis quæ ad notas totamq; earum curationem conducunt, ser-
mo habetur: deinde de singularum febris specierum generatio-
ne & curatione, postremo de iis quæ febribus superueniunt.

CAPITA LIBRI SECVNDI.

De febribus ex Galeni aliorumq; plurimum cõ-
mentariis 33

Quot & quæ principalia in morbis potissi-
mum febrilibus perquirenda ibidem

Vnde cognoscendum, morbus ne sit sanabilis
an perniciosus. 34